

The background is a detailed architectural line drawing of a building facade, likely a railway station, showing windows, arches, and structural elements. A blue banner with white text is positioned on the left side. In the top right corner, there are five horizontal blue lines and a red L-shaped graphic element.

Antwerpen - Centraal. Een verhaal van tijd en ruimte

Anvers Central. Une histoire
d'espace et de temps

Antwerpen Hauptbahnhof.
Eine Geschichte in Zeit und
Raum

Antwerp Central captured
in Time and Space

Antwerpen-Centraal. Een verhaal van tijd en ruimte

Stations en treinen hebben mij van jongsaf gefascineerd. Zo denk ik nog vaak terug aan de reizen met de chique Pullman-treinen naar Rotterdam en Amsterdam. Met tramlijn 18 reden wij naar het charmante én knusse Antwerpse Ooststation waar de internationale treinen stopten. Lijn 18 verbond de stations Oost, Centraal en Dam. Pas veel later maakte ik kennis met de Middenstatie zoals vele Sinjoren - de mooie bijnaam van de Antwerpenaars - het Centraal Station nog steeds noemen. Ik geloof niet dat ik het toen mooi vond. Echt verliefd op het paleisachtige gebouw werd ik in de jaren zeventig toen er steeds meer stemmen klonken om de "statie" te vervangen door een "modern, efficiënt en klantvriendelijk" gebouw. Ik huiverde bij de gedachte dat er in de metropool een karakterloos station à la Brussel-Noord zou worden neergepoot. Ik ging op de barricaden. Antwerpen was al genoeg verminkt. De sfeerscheppende perronoverkapping, een indrukwekkend kunstwerk van staal, zou uiteraard ook uit het stadsbeeld verdwijnen. Dat vond ik aanvankelijk nog het ergste. Het binnenrijden en uitstappen onder de overkapping geeft mij nog altijd een enorme kick. Wie in hartje Antwerpen uit de trein stapt, krijgt als toemaatje een van 's werelds mooiste stationsgevels voorgeschoteld. In het buitenland is al voor minder mooie dingen een toeslag geïnd. Onder de kap van de Middenstatie is het op elk tijdstip van de dag sfeervol. De mooiste foto's maak je naar mijn smaak met de voormiddagzon als bondgenoot. In de toekomst zullen in dit prachtige station ook de echte internationale treinen even op verhaal kunnen komen. Onder de kap krijgen afscheid en weerzien een andere dimensie. *Le vrai bonheur ce n'est que dans les gares. Le vrai malheur ce n'est que dans les gares.* Zou Anatole France ooit in Antwerpen zijn geweest? Telkens als ik in Centraal in of uit de trein stap, bewonder ik de hal van staal en glas en denk ik met respect aan de talloze naamlozen die de spoorhal gestalte gaven. Die bewondering en dat respect gelden nog meer voor het gebouw dat door de NMBS met veel vakmanschap en liefde werd opgefrist. Op het interieur van de statie raak ik waarschijnlijk nooit uitgekeken. Steeds ontdek ik in dat Italiaanse *palazzo* andere details of ga ik ornamenten anders bekijken. Ik kan eindeloos genieten van het spel van de zonnestralen in de koepel, van de wisselende belichtingen van de binnengevels, van de kleurschakeringen, van de niet te tellen details. Het Frans heeft een heel mooie naam voor een wachtkamer of voor een stationshal: *salle des pas perdus*. Maar in de hal van de Middenstatie zet je geen verloren pas als je je blikken naar boven richt. In de Middenstatie is wachten op je geliefde, op een vriend of wie dan ook geen verloren tijd. Een cafetaria op de eerste verdieping met uitzicht op de hal zou een trouwe klant aan mij hebben. De Rotterdamse journalist Herman Besselaar heeft Antwerpen-Centraal ooit een spoorwegkathedraal genoemd. Die treffende vergelijking is intussen gemeengoed geworden. En misschien heeft de Brugse architect Louis Delacenserie het station inderdaad opgevat als een kathedraal, maar een wereldse dan, om de reislust van de burgers te stimuleren.

Anvers Central. Une histoire d'espace et de temps

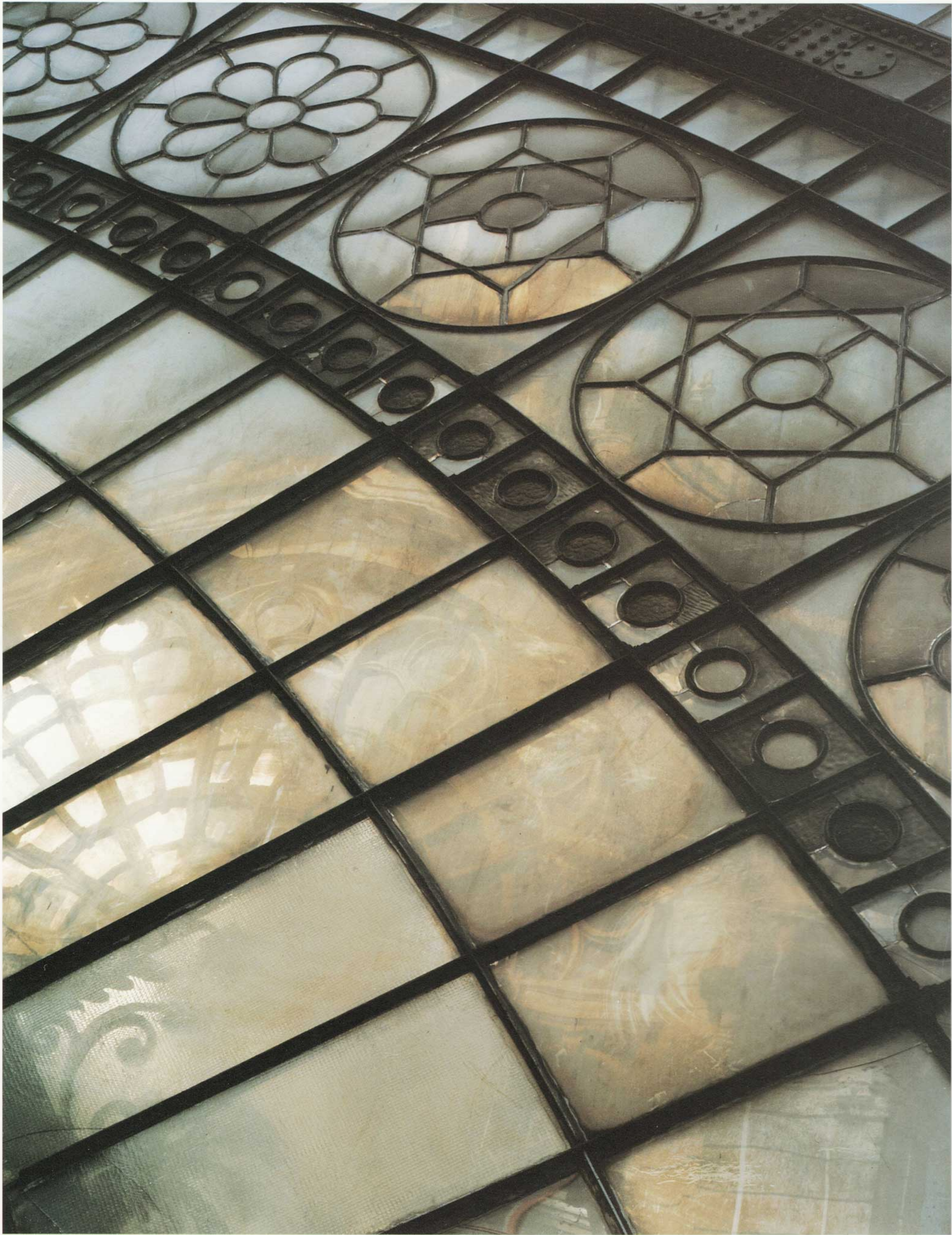
Enfant, j'étais déjà fasciné par les gares et les trains. Je me souviens de ces voyages chics en Pullman vers Rotterdam ou Amsterdam. Le tram 18 vous conduisait jusqu'à la gare de l'est, une gare charmante où s'arrêtaient les trains internationaux. Plus tard je fis la connaissance de la gare centrale et je ne sais plus si je l'ai trouvée belle. J'en tombai éperdument amoureux, dans les années 70, alors que des voix commençaient à s'élever en faveur d'une gare moderne. Je tremblai à l'idée qu'on pourrait doter la métropole d'une gare du type "Bruxelles-Nord". Je montai aux barricades, on avait suffisamment défiguré Anvers. La verrière, ce joyau à l'armature d'acier disparaîtrait aussi! Monter, descendre d'un train sous la protection de cette verrière, quel frisson! Celui qui descend d'un train dans le coeur de la métropole jouit du spectacle d'une des plus belles façades au monde. A chaque heure du jour, il règne une ambiance unique dans cette gare. Selon moi, les plus belles photos se prennent avec le soleil du matin pour complice. Se retrouver, se quitter sous cette verrière est comme nulle part ailleurs. "Le vrai bonheur ce n'est que dans les gares. Le vrai malheur ce n'est que dans les gares.", Anatole France serait-il venu à Anvers? Chaque fois que je viens à la gare centrale, je suis en admiration devant cette harmonie de verre et d'acier et j'ai une pensée émue pour tous ces inconnus qui lui ont donné forme. Mon admiration ne fait que grandir devant le bâtiment qui fut rafraîchi avec amour et professionnalisme par les chemins de fer belges. Comme dans les *palazzi* italiens, je découvre sans cesse de nouveaux détails. Un subtil jeu de lumières filtrées par la verrière, soulignant tel ou tel détail de l'architecture, est pour moi un spectacle sans cesse renouvelé. Il existe un beau nom pour désigner une salle d'attente ou un hall de gare : "*salle des pas perdus*". Ici, il suffit de lever les yeux pour qu'aucun pas ne se perde. Ici, on ne perd jamais son temps à attendre l'être aimé ou un ami. Une cafétéria au 1er étage avec vue sur le hall trouverait en moi un client fidèle. Un journaliste hollandais, un jour, qualifia la gare d'Anvers Central de cathédrale du rail. Cette appellation lui resta. Et si l'architecte brugeois Louis Delacenserie l'avait conçue comme une cathédrale? Une cathédrale profane qui invite au voyage?

Antwerpen Hauptbahnhof. Eine Geschichte in Zeit und Raum

Schon als Kind war ich fasziniert von Zügen und Bahnhöfen. Ich denke noch oft an die Reisen in den stilvollen Pullman-Zügen nach Rotterdam oder Amsterdam. Mit der Tramlinie 18 ging es dann zum charmanten und gemütlichen Ostbahnhof, in dem damals die internationalen Züge hielten. Erst später sah ich den Antwerpener Hauptbahnhof. Ich glaube nicht daß es Liebe auf den ersten Blick war. Die richtige Liebe zu dem palastartigen Gebäude wuchs erst, als in den 70er Jahren die Forderung nach einem modernen und funktionellen Bahnhof stets lauter wurde. Der Gedanke, daß man in Antwerpen einen charakterlosen Bahnhof wie Brüssel-Nord verbauen würde, ließ mich schauern. Ich stieg auf die Barrikaden, Antwerpen war schon genug verunstaltet. Die stimmungsvolle Glasdachkonstruktion, ein stahlbewehrtes Juwel, würde ja auch verschwinden! Das Ein- und Aussteigen unter diesem imposanten Glasdach gibt mir noch immer ein erhebendes Gefühl! Beim Verlassen des Zuges im Herzen der Stadt fällt der Blick unmittelbar auf eine der schönsten Fassaden der Welt. Unter dem Glasdach herrscht zu jeder Tageszeit eine einzigartige Stimmung. Die schönsten Photos macht man meiner Meinung nach mit der Morgensonne im Hintergrund. Ein Wiedersehen, ein Abschied unter dieser Glasdachkonstruktion ist wie nirgendwo sonst. Oder wie es Anatole France erfuhr: "*Le vrai bonheur ce n'est que dans les gares, le vrai malheur ce n'est que dans les gares.*" Das wahre Glück und Unglück gibt es nur in den Bahnhöfen. Wäre Anatole France vielleicht auch in Antwerpen gewesen? Immer wenn ich zum Hauptbahnhof komme, stehe ich bewundernd vor dieser Harmonie aus Glas und Stahl, und ich denke bewegt an all die Unbekannten, die sie geformt haben. Meine Bewunderung wächst noch beim Anblick des liebevoll und gekonnt von der Belgischen Eisenbahnen renovierten Gebäudes. Wie in den italienischen *Palazzi* entdecke ich ständig neue Details. Für mich ist das raffinierte Spiel des durch Glas gefilterten Lichts, das einzelne Details der Architektur hervorhebt, immer wieder ein erhebendes Schauspiel. Im Französischen gibt es für Wartesaal oder Bahnhofshalle einen wohl sehr schönen Namen: *salle des pas perdus* - Raum der vergeudeteten Schritte. Hier braucht man jedoch nur nach oben zu schauen, und kein Schritt ist umsonst. Hier "vertut" man keine Zeit, wenn man auf eine Geliebte oder einen Freund wartet. In einer Cafeteria mit Aussicht auf die imposante Halle wäre ich bestimmt ein treuer Stammgast. Der Rotterdamer Journalist Herman Besselaar bezeichnete den Antwerpener Hauptbahnhof einmal als Bahn-Kathedrale. Diese Bezeichnung ist ihm geblieben. Vielleicht war es von Anfang an schon die Absicht des Brügger Architekten Louis Delacenserie, den Antwerpener Bahnhof als eine weltliche Kathedrale, die zum Reisen einlädt, zu gestalten?

Antwerp Central captured in Time and Space

Already as a child I was fascinated by stations and trains. I remember trips in chic Pullmans to Rotterdam or Amsterdam. Tramline 18 used to drop us off at the Antwerp East station, which was a charming and cosy place where the international trains stopped. It was not until later that I discovered the central station, and as I recall, it was not love at first sight. In the seventies I fell desperately in love with the palatial building. At that time there was talk of replacing it by a modern and efficient station. I simply shuddered to think that my station might end up looking like Brussels-North: functional but characterless. I immediately lodged a protest; Antwerp had been damaged enough as it was. The glass roof, a steel-mounted jewel, would be doomed as well. Getting on and off trains under the watchful eye of that glass roof still sends shivers down my spine. Anyone emerging from a train in the heart of the city is immediately confronted with one of the finest façades in the world. Every minute of the day the station exudes a unique atmosphere. The best time to capture it is in the magic of the morning sunlight. Meeting and parting under that glass canopy is always a special experience. Or as Anatole France put it: "*Le vrai bonheur ce n'est que dans les gares. Le vrai malheur ce n'est que dans les gares.*" Real happiness and sadness can only be found in stations. Could he perhaps have been in Antwerp? Each time I visit the central station, I am awestruck by the harmony of the steel and glass and I spend nostalgic thought for all those who contributed to its majesty. I cannot but admire the care and professionalism with which the Belgian Railways have refurbished the building. I am forever discovering new, interesting details, as one does in Italian *palazzi*. Subtle rays of light filter through the glass, highlighting different architectural points of interest in an endless feast for the eyes. The French have a beautiful description for a waiting room or station hall: *salle des pas perdus* - room of lost steps. But scanning the vaulted roof of this palatial station, one cannot imagine that a single step is lost. You never waste time here when waiting for a loved one or a friend. If they were to build a cafeteria overlooking the hall, I should be the first to patronise it. The Dutch journalist Herman Besselaar once described Antwerp Central station as a railway cathedral and the name stuck. Maybe that is what the Bruges architect Louis Delacenserie had in mind when he built it. A secular cathedral beckoning to passers-by, inviting them to take the train.

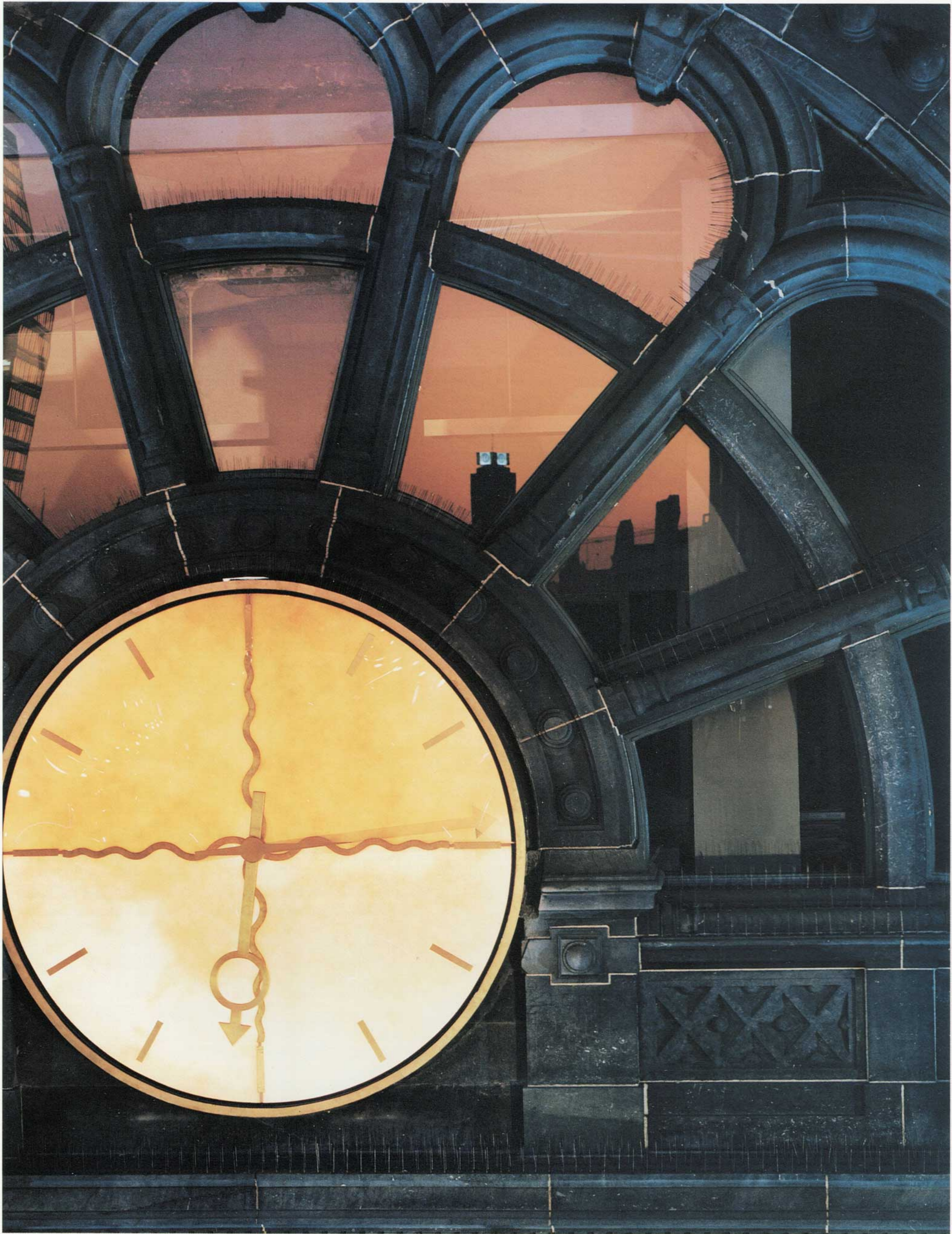

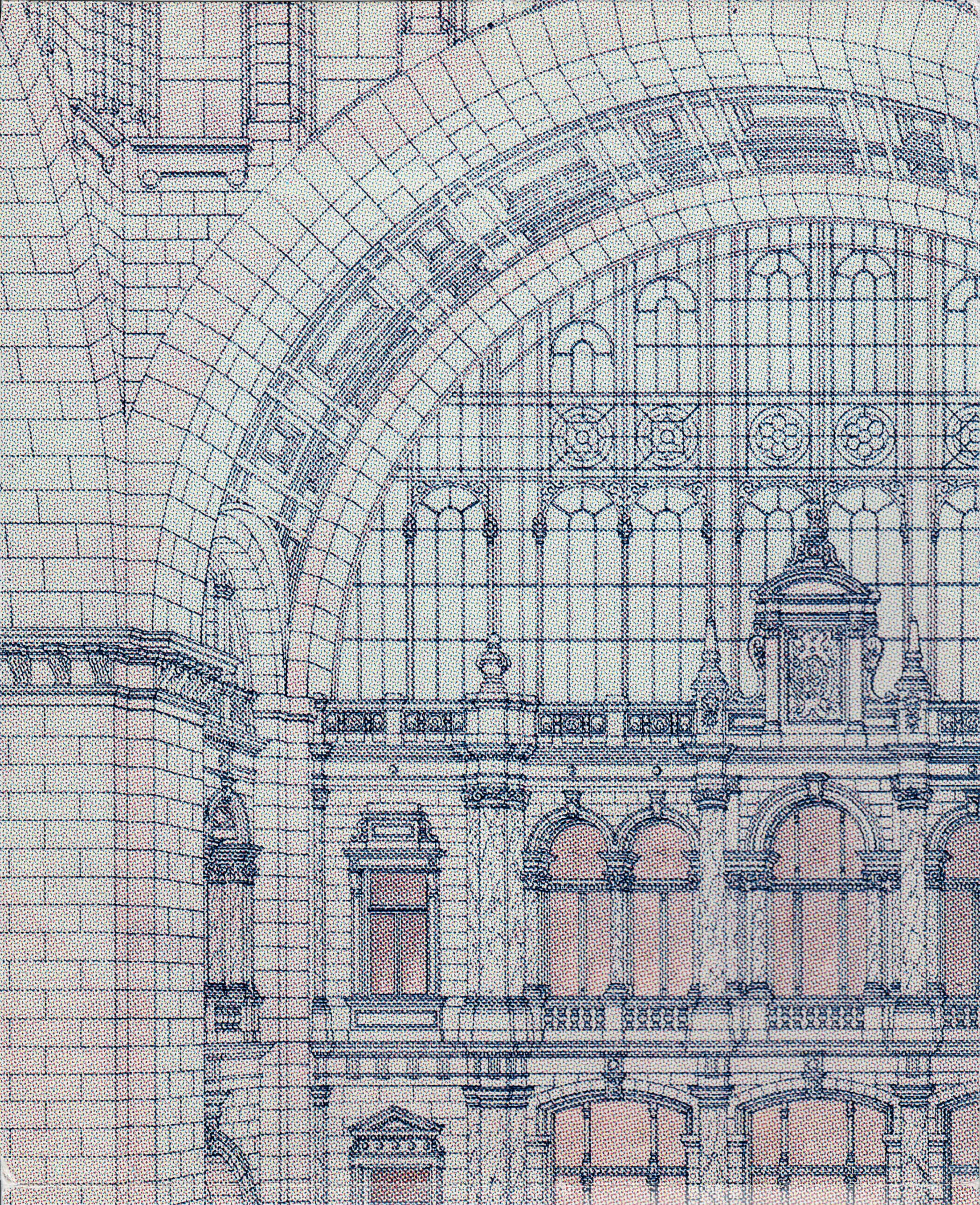

De schrijver

Herman Welter (°1942) werkt sinds januari 1964 bij de Gazet van Antwerpen. Als journalist volgt hij in het bijzonder de ontwikkelingen op gebied van openbaar vervoer in het binnen- en buitenland. Ook de historische achtergronden en de stationsarchitectuur genieten zijn aandacht. Onder zijn eindredactie verscheen in 1986 bij uitgeverij De Vlijt "Antwerpen op het spoor", naar aanleiding van 150 jaar spoorwegen in Antwerpen. In de Actueel-reeks van het Davidsfonds verscheen in 1993 een boek van zijn hand over "TGV & Chunnel".

De fotograaf

Marc Steculorum (°1956) heeft zich altijd sterk aangetrokken gevoeld tot architecturale onderwerpen in zijn foto- en videowerk. Zo fotografeerde hij de Vooruit, het cultureel centrum te Gent en de "autosnelweg-architectuur" rond de A12 tussen Antwerpen en Brussel. In 1990 legde hij de afbraak van de Koninklijke Stapelhuizen te Antwerpen vast in een reeks foto's, die werden gepubliceerd onder de titel "Entrepot".

Eigen aan de werkwijze van Marc Steculorum is het gebruik van de groot-formaat-camera, die een negatief van 20 bij 25 cm en groter oplevert. Niet voor niets beschouwt hij de fotografen van de 19de eeuw met hun enorme camera's en discipline als zijn grote voorbeelden.

Marc Steculorum is ook stichter en directeur van Galerie DB-S, die in de loop van de jongste zes jaar een reeks tentoonstellingen heeft gebracht van internationaal gereputeerde fotografen.

Concept: NMBS Externe Betrekkingen 1993
Foto's: Marc Steculorum

Tekst: Herman Welter
Design: Aestron

Fotogravure: Photogravure De Schutter
Druk: Drukkerij De Coker

Verantw. uitgever: Willy Van Gestel, Frankrijkstraat 85, 1070 Brussel